

autenticitatea prin subminarea rolului lor. După mine nu există acțiune critică românească (de ce critica de teatru n-ar sta sub semnul unui *to act?*) mai relevantă decât cărțile Mirunei Runcan (*Teatralizarea și reteatralizare în România, Pentru o semiotică a spectacolului teatral*), ale lui Marian Popescu (*Oglinda spartă, Scenele teatrului românesc 1945–2004*), ca să nu mai vorbesc de excelența reflectare a tragicului concepută de C.C. Buricea-Mlinarcic, *Tragicul și alte note subiective*, sau de volumul despre *Aureliu Manea* apărut în seria „Galeria teatrului românesc“.

Scriu cronică și sunt convinsă de importanța ei, dar nu mă va putea convinge nimeni niciodată că ar trebui premiată doar cronică. Unde încadrez, ca să extrapolez puțin, cărțile concepute de Monique Borie sau Patrice Pavis? Studiile analitice nu țin tot de demersul critic?

2. Cum nu cred că-i vorba nici de ameliorare nici de decădere (God, parcă suntem la oficiul pentru verificarea calității produselor alimentare!), mi se pare aiurea să vorbesc de cauze. Mai bine ne-am concentra pe efectele scriiturii critice, pe felul în care poate să teoretizeze posibile direcții.

3. Să fim răstuște deștepte și să ne gândim care e miza discursului critic și să nu recurgem la încorsetări ineficiente.

Concluzii provizorii...

VISKY András

Scrisoare de retragere din juriul final sau Despre consensul minim

Invitația oficială de a face parte din juriul final UNITER am primit-o în prima săptămână a lunii martie, fiind contactat telefonic de domnul Ion Caramitru. Am acceptat invitația, fiind desigur conștient de faptul că a face parte din juriul UNITER oricare de altfel – juriul de nominalizare sau juriul final – înseamnă, pentru mine cu siguranță, o onoare, iar a da curs invitației, o responsabilitate profesională și morală deosebită. Înainte ca președintele UNITER să fi anunțat public, în mod oficial componența juriul final, am plecat în SUA, pe data de 12 martie, și m-am întors pe 1 aprilie, având promisiunea fermă a organizatorilor că voi putea vedea toate spectacolele nominalizate până la 23 aprilie, data Galei Premiilor UNITER 2007. La întoarcere, chiar în momentele imediate de după aterizare, m-a întâmpinat o situație cu totul diferită, situație de altfel prevestită de unele mesaje primite prin e-mail la New York. Mă simt constrâns să fac următoarea precizare:

Condiția ca activitatea unui juriu să se considere justificată, este cea a unui consens minim, dar absolut necesar al „breslei“. Consensul – repet minim – se referă, ori ar trebui să se refere în mod univoc la cel mai important element al vieții

teatrale, și anume actul teatral în sine, spectacolul de teatru mai precis. Ce altceva ar însemna un vot al unui membru al juriului, decât intenția promovării valorilor estetice întrupate în spectacolul teatral? Discuțiile pătimașe în spațiul public pe marginea nominalizărilor, anunțurile de retragere din competiție a celor nominalizați, contestarea, îndreptățită sau nu, a componenței juriului final vorbesc de instaurarea unui climat de suspiciuni în care deciziile, oricare ar fi ele, se interpretează și auto-interpretează ca fiind inevitabil tendențioase, expresia mai degrabă a luptei dintre diferitele grupuri de influență, și nicidecum o opțiune liberă a membrilor desemnați.

Presiunile la care am fost și sunt supus în aceste zile, de când m-am întors în țară, insinuările și chiar teoriile de conspirație de un infantilism surprinzător în legătură cu sarcinile mele în juriul final, nu sunt desigur normale. Normalitatea în această privință ar însemna discuții deschise, profesionale și, accentuez, de bună-credință despre spectacolele nominalizate, și, de ce nu, despre cele rămase nenominalizate. Anul acesta atmosfera instaurată seamănă cu cea a unei Judecăți de Apoi sau, mai degrabă, cu un război civil al făcătorilor de teatru, și nicidecum nu ne amintește că ar fi vorba de sărbătoarea anuală a vieții teatrale din România.

Nu mă consider un luptător, nici nu sunt, și, fiind vorba de arta cea mai perisabilă posibilă, teatrul, nici nu consider că ar trebui să fiu.

Aș dori să evit orice accent patetic cu puțință atunci când afirm că în 2007 s-a ajuns la un capăt de drum, la o răscruce cel puțin, și, poate, la sfârșitul unei epoci în viața premiilor anuale UNITER. Am intrat într-o perioadă confuză, a valorilor în primul rând, perioadă în care protagoniștii vieții teatrale românești nu mai sunt spectacolele care merită să fie analizate, ci combatanții diferitelor tabere ce definesc identitatea unora împotriva altora. Trebuie să știi cine cu cine e aliat, ca să nu devii nici clovnul scenei politicii teatrale, și nici unealta în mâna acelor ce vor să te folosească pentru cauza unui adevăr dincolo de singurul ce contează în teatru, și care se produce în spațiul nelimitat al scenei, și care ar trebui descris și analizat cu un limbaj specific discursului estetic și nu al războaielor. Cu tot efortul pe care l-am depus în ultimele săptămâni, nu mă regăsesc defel pe această scenă a polemicilor deasupra și dincolo teatru.

Va fi nevoie, cred, de o discuție publică profundă, și nu sub constrângerea atât de apăsătoare a timpului și a nevoii de a triumfa, situație în care ne aflăm acum. O discuție despre o nouă formulă de acordare a premiilor, de un nou mod de a instituționaliza promovarea valorilor în teatru. Nu văd, acum, posibilitatea să-mi accentuez această părere pe altă cale decât anunțându-mi hotărârea de a mă retrage din juriul final. Am ajuns la convingerea, nicidecum îmbucurătoare, că îndeplinindu-mi atribuția de membru al juriului final voi perpetua la rândul-mi o situație de fapt în care, spre exemplu, retragerile din competiție să fie acceptate fără repercusiuni asupra desfășurării acordării premiilor. Sunt conștient de faptul că decizia mea de ultimul moment va îngreuna sarcina senatului Uniunii Teatrale din România de a duce la bun sfârșit Gala 2007, dar doresc să afirm prin aceasta că nu am găsit calea spre acest „bun sfârșit“, prin care un premiu acordat de juriul final va putea fi considerat cu adevărat prestigios.